

1' ב"מ ע"ב א"א במשנה, ואם פיתתה... דא ישמע לך, ות"ר מנין שיעס אומר... דשמע ליה'

אם פאב מפקש מפקן לעבור איסור לעבות פאב אין למלכות בקשתו - ואצ"פ שפוקשה כבודו של אב לעבורו על מקום ופיתתו אומר שדוחה על תעשה שבתורה קמ"ל אין לאב זכות לבקש דבר פתגם לעבורו על מקום.

2' קידושין ע"ב א"א אולעזר בן מתאיא... כאיסי בן יהודה'

על כשפאב על ביקש מבלע לעבור עבירה אב על מפקש דבר בזמן שמוציא בפניו פבן מלואו שבי אפשה לעשות ע"י אחרים - פמלואו פפיא קודמת למלות כיבוד אב ע"כ מנאותו פסעם - פפאב אצ"מ חייב בכבודו על מקום.

3' קידושין שם, דתניא רבי שפיה אביו עובר... בתורה כך'

כשפאב עובר עבירה חייב פבן לפוכיחו - אב על באופן מכובד.

4' שו"ת פראו"ש כ"ד ע"ו אות ה', ...מוראכס'

פיות ושנאות ישראל פיא איסור, אין ע"כית לבקשת פאב שלבא לדבר ע שונאו.

5' משנה יבמות כ"ב ע"א, מי ישע לו... וז"ל, וחייב על מכתו... עמך פוא'

מפורש בפסוק ש, מכה אביו ואמו מות ימות' וגם כתוב, ארור מקלע אביו ואמו' - אב על אם פיה אביו בעל עבירה נלמד ממש"א, בעמך' שם אין עושה מעשה עמך אין איסור בדבר - ופמשנה שחייב על פכאב וקלעל של אב שפולדי ממזל' פוא לעומר שחזר פאב בתשובה בלבד.

6' ב"מ ע"ב א"א, פניח דרפס... דפחזירי', ופניח דרפן ... כבוד אביהם', ופני מפני... דז שמת'

פבן חייב לעשיב מפירושה חפ"י שקבל פאב מ'ישראל ברבית מפני כבודו של פאב - ובתנאי שפאב חזר בתשובה קודם מותו.

וב"כ מפורש שדז שיחזר פאב בתשובה על פוזפר פבן מלקלעו ומלפכותו ואינו חייב בכבודו. בסנדרין דכאורה כתוב על כן -

7' סנפדרין פ"ה ע"ב, אמר רבה בר רב פונא... ע"י'

כאן מפורש שאסור לבן דלפקות את אביו שנתחייב מלקות או לקלעו אם נתחייב בכך (חפ"י מפאב שפסית דע"ז).

8' נמוקי יוסף שם פרק פנחנקים (בר"י ע"א) ד"ה חו"מנסית'

דפי פנמוקי' א"ל בלע אשה תשובה אסור לו לבן דלפקותו ולקלעו (וביבמות על כתוב אלעא שאינו חייב על הפכאב וקלעל).

9' תוס' יבמות כ"ב ע"ב ד"ה כשעשה תשובה'

דפי פתוס' מדובר בשחזר פאב בתשובה אב בכל זכות נשאר עליו חוב מלקות - אב על דז שחזר בתשובה מותר דפכותו ולקלעו.

10' רמב"ם פ"ו מחרים פ"א, פגפות מייחונות אות ז', ורזב"ז

פרמב"ם פסק שם באינו עושה מעשה עמך חייבים בכבודו - שפרי מפורש בקידושין שם פאב עובר עבירה מוכיח לו בנע באופן מכובד - ודוקא בב"מ שמת פאב ולא עשה תשובה - וכבר על יוכל לעשו עז - אז אין פבן חייב בכבודו. אב על פב"א פפגפות מ"י סובר שפ"מ' בקידושין פוא באב שעבר בשלע. ודבר' פ"מ' בב"מ שאינו חייב בכבודו של אביו בעל פעבירה פס על בחייו (אל שם מדובר בירושא).

11' שם פ"ה מחרים פ"ב, ...ולאין למיתתה'

פרמב"ם פסק כח שראינו בנמוקי' שדוקא לענן חובא נמצע פאינו עושה מעשה עמך אב על אסור דפכותו ולקלעו (שפרי חייב בכבודו!)

12' שו"ע י"ד סי' ר"מ סי"ח ורמ"א, וסי' רמ"א ס"ד ופ'

פרמ"א חלק על פמחבר בענן כבוד וסובר כח פב"ע שם אין עושה מעשה עמך פאר (וזכ שמוכיח בדרכ כבוד פוא בשעבר פאב בשלע) אב על לענן פכאב על פסק פרמ"א כשיטת פתוס' שדוקא בעשה תשובה אסור דפכותו - וכנראה סובר שפכאב וקלעל יותר חמורות ואסורות על באינו עושה מעשה עמך.

עז פאר בדין כיבוד אב מלינו שם בקידושין -

13' קידושין ע"ב א"א, וא"ר יצחק בר שילעא... ולע"ה, ורש"י

כיבוד אב וגם כיבוד רבו ניתנם למחילה.

¹⁴ספר חסידים סי' תקע"ט, ומה שניצל...

דפי רבי יהודה החסיד אדין ח"ב בדין שמים.

¹⁵שו"ת רדב"ז חלק א' סי' תקכ"ד, ...איכא

דפי רדב"ז א"ל שפאזר נאזנש אדין מ"ב לכבוד את פאזר מחדל אל כבוד.

¹⁶שו"ת פריב"ש סי' ר"כ, ואצ"פ... ויזופין

דפי פריב"ש אין פאזר יכוד למחודל אל בזיון.

פאזרונס מקשים אל פאזרונס בדין שמים ובזיון מנח' מפורשת בקידושין-

¹⁷קידושין ע"ב ע"א, דרב פונא קרע שירא... דמחיד ליה דיקריב'

רב פונא ר"ב דרבון את רבב בן אס ידבר אתו באופן לכו מכבוד מתוק כעסו כשיקרא את פשירא ומהל דו בתחלה בין לבין א"מ כד' שלכא דפכשילו.

¹⁸ברכי יוסף וי"ד סי' ר"מ סי"ד, ...אל בדין שמים פאזר

פחיד"א פביא את שיטת פאזרני נעם שורא לכו נתן למחידה, ופחיד"א ר"ב דחלק בין מחידה לכאזר עאבר פבן אל מורא פאזר לבין מחידה דכתחלה.

¹⁹סנהדרין פ"ד ע"ב, דאיבעיא ליה... בן שגת חנק'

פאזרונס נחלקו אס מותר לבן דפיק' דם לכאזר - ופנח' פביא פאזר רב מרב פפא ומחר ברי"פ דרבינא שלכא דרשו דבנימס דפוי"א ק"ל ודפוי"א ליחא מכו"פ מחשש לחבלה.

²⁰רי"ף פרק פנתנן (י"ג ע"א) ונחוק"י שם, אל פא...

פרי"ף פסק כחו פנאזש רב - פאזר דפיק' דם לכאזר, ופנח"ן פסביר שגה שחז"ל פחמירו לכאזר מחמת חשש פאזר מפני פאזר ע"י אחר-

²¹רמב"ם פ"ה ממרים פ"ב

דפי פנח"ם בחוקס אין מ' שיעשה זולתו יעשה כחו שפאזר מרשים לו

²²שו"ע י"ד סי' רמ"א ס"ג ורמ"א

פנח"ר פסק כחו פפאזר ברי"ף פאזר דם באזין אחר ופנח"א כתב כפנח"ם.

²³מנחת חינוך מ"ח אות ט', ...לענ"ד ברור'

דפי מנחת חינוך דם אל פכאזר אפשר למחודל, וכאן מוזר בעזש שלכא מדעת פאזר.

²⁴עידנות דרב אוחאי סוף עידנותא סי', וכן אמר...

מפורש בעידנות אין מחידה מתירפ את פפכאזר

¹ ואם היתה בבית הקברות לא יטמא לה אם אמר לו אביו היטמא או שאמר לו אל תחזיר לא ישמע לו

² ת"ד מנין שאם אמר לו אביו היטמא או שאמר לו *אל תחזיר שלא ישמע לו שנאמר *איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו אני ה' (נ) כולכם חייבין בכבודי מעמא דכתב רמנא את שבתותי תשמרו הא לא הכי הוה אמינא צייתא ליה ואמאי האי עשה והאי לא תעשה ועשה *ולא אתי עשה ודדי את לא תעשה ועשה איצטרך ס"ד אמינא הויאל והקש כיבוד אב ואם לכבודו *של מקום שנאמר כאן *כבוד את אביך ואת אמך ונאמר להלן *כבוד את ה' מהונך הלכך לציית ליה קמ"ל דלא לשמע ליה

³ דתניא דרי שהיה אביו עובר על דברי תורה אל יאמר לו אבא עברת על דברי תורה אלא אוכר לו אבא כך כתוב בתורה כך כתוב בתורה צעורי קא מצער ליה אלא אוכר לו *אבא מקרא כתוב בתורה כך

⁴ ששאלת על האז שזוה לזנו שלא ידבר עם יהודי אחד ולא ימחול לו מה שעשה עד זמן קצוב, והבן חפץ להתפייס עמו אלף שמושש לזולת אביו. דע שאסור לשנוא לשום יהודי אם לא שיראהו עובר עברה¹ והאז שזוה לשנוא לו לאו כל כמינה לזולתו לעצור על דברי תורה, שנאמר אני מוראי למעלה ממוראכם.²

² אלעזר בן מתיה אוכר אבא אוכר השקיני מים ומצוה לעשות מניה אני כבוד אבא ועושה את המצוה שאני ואבא חייבים במצוה איסי בן יהודה אוכר אם אפשר למצוה ליעשות ע"י ארדים תיעשה על ידי ארדים וילך הוא בכבוד אביו אמר רב מתנה הלכה כאיסי בן יהודה

5 מ' שיש לו אח מכל מקום וזקק את אשת ארזו ליבום וארזו הוא לכל דבר חוץ ממי שיש לו אח מן השפחה ומן העוברת כוכבים מ' שיש לו בן מכל מקום פוטר אשת אביו מן היבום ודחייב על מכתו ועל קללתו ובגו לכל דבר חוץ ממי שיש לו בן מן השפחה ומן העוברת כוכבים:

ודחייב על מכתו: אמאי קרי כאן ונשיא בעמך לא תאור *בעושה מעשה עמך* כראמר רב פנחס משמיה דרב פפא בעושה תשובה דהבא נמי כשעשה תשובה והאי בר תשובה הוא והתנן *שמעון בן מגסיא אומר איהו מעוות לא יוכל לתקון זה הבא על הערה. והוליד ממנה ממזר השתא מיהא עושה מעשה עמך הוא:

6 **הניח להם אביהם מעות של רבית אע"פ שיודעים שהן של רבית אינן חייבין להחזירן

הניח להן אביהם פרה וטלית וכל דבר המסוים חייבין להחזיר מפני כבוד אביהם והני מפני כבוד אביהם מי מחייבי קרי כאן ונשיא בעמך לא תאור *בעושה מעשה עמך כראמר ר' פנחס משמיה דרבא בשעשה תשובה הבא נמי בשעשה תשובה אי עשה תשובה מאי בעי נביה שלא הספיק להחזיר עד שמת

7 אמר רבה בר רב הונא וכן תנא דבי רבי ישמעאל *לכל אין הבן נעשה שליח לאביו להבותו ולקללו חוץ ממסית שהרי אמרה תורה לא תחמול ולא תכסה עליו

8 חן ממסית ומדיה אבל מאוס עון אחר בן איט נעשה שליח לאביו להכחשו ולקללו ואע"פ דכתיב ונשיא בעמך לא תאור נעשה מעשה עמך:

9 **יא הממזר חייב בכבוד אביו ומוראו אע"פ שהוא פטור על מכתו וקללתו עד שיעשה תשובה. אפילו היה אביו רשע ובעל עבירות מכבדו ומתירא ממנו. ראהו עובר על דברי תורה לא יאמר לו אבא עברת על דברי תורה אלא יאמר לו אבא כתוב בתורה כך וכך כאילו הוא שואל ממנו ולא כמזהירו:**

9 **בשעשה** תשובה - והא דאמר צפ' הגמקין (פיהרין דף פה: תס) לכל און הבן נעשה שליח לאביו להכחשו ולקללו חן ממסית כו' הוסיף כשעשה תשובה וה"ל בשלמא מלקות משכחת דמחייב אע"פ שעשה תשובה אלא לקללו מי שעשה תשובה און רשאי לקללו אפילו אחר ויש לומר דאם הזכיר שם שמים לבטלה או עשה דבר שנתחייב בו נדוי אף על פי שעשה תשובה חייב ולא מופטר:

[1] אסנב באיורו נשך כשסע שאינו חייב בכבודו אמ"כ עשה תשובה דגרסינן הוסיף הניח להן אביהן פרה וטלית משל רבית וכל דבר מסוים חייבין להחזיר מפני כבוד אביהן ורבי איקרי כאן ונשיא בעמך לא תאור בעושה מעשה עמך ומתירא בשעשה תשובה ולא הספיק לשלם עד שמת מכאן כשסע עד שלא עשה תשובה פטור ממוראו ומכבודו סארי שעובר במזיד והוכיחו איהו ולא שב מרשעו ט"ז:

יא הממזר חייב בכבוד אביו וכו'. סעמו מדקאן נפ"ב דינמות (דף כ"ב) מי שיש לו בן מ"מ פוטר את אשת אביו מסיבום וחייב על מכתו ועל קללתו חן ממי שיש לו בן מהפסדה ומתכריח: ובגמרא מ"מ לחייבי מתי וכו' לחייבי מתי וכו' אמ"י (חייב על מכתו ועל קללתו) קרי כאן ונשיא בעמך לא תאור נעשה מעשה עמך ואוקימנא נעשה תשובה ובהה כר"ף על זה ה"מ לעיני חונאם אבל לעיני אסורא אפילו לא עשה תשובה אסור לכן להיבא ולקללו דנרטיק: נסריק הנהקין לכל און הבן נעשה שליח לא לכנס אביו ולא לקללו חן ממסית ומדיה שכרי אסרה תורה לא תחמול ולא תכסה עליו וכו"כ הר"ש"ם ולפוקי מהתב"ש שכתבו דהיהו דהנהקין נעשה תשובה כיון: ורע שעל מ"מ רביתו שהממזר חייב בנכדו אביו כדכתיב המור דבי ר"מ וכו' לל כיון שהו"ל רעע איו חייב בכבודו כדלמדין נבי הויה להז סרה גוולא חייבוס להחזיר מטני כבוד ס"כ"ה ור"ף וכו' לאו עשה מעשה עמך כו"כ פירוש וכן חייבין בכבודו ומשע בשעשה תשובה א"תא כל זמן שלא עשה תשובה אינם חייבים בכבודו עכ"ל. גם הבהות שישן כהנו כן בשם ספר הכתוב אלא שהמור הוסיף חיבת נחלה וכו' כן דנעלה נכבית מיירי כמגולר נביש פוק איו וכו' נשך ואון משע דליה לסמור דברי רבנו דמדינא יבעל עבירות מכבדו וכו' וא"כ קשיא קד דליהו נשך. ויש לתקן דההס ליירי כשמת בגלל השוכה דשוכ לא יוכל לתקן את אשר עשהו אבל הבל איירי באביו קיים ויש פקוס שיעשה תשובה ולא תזכרנה הדאשמות ונמלא הבן עבר למפרע והדבר ברור שהחי מנעטר והסמך גם שנאחו גם הנלחו כבר אבדים:

יב מי שהיו אביו ואמו רשעים גמורים ועוברי עבירות. אפילו נגמר דינן להריגה והם יוצאים ליהרג אסור להכותן ולקללם. ואם קלל או חבל בדם פטור. ואם עשו תשובה הרי זה חייב ונהרג עליהן אע"פ שהרי הן יוצאין למיתה.

יח לממור חייב בכבוד אביו ובמוראו (יז) [כת] אפילו
הי' אביו רשע ובעל עבירות מכבודו ומתירא ממנו:
הגה"כ [כפ"א] וי"א (פ"א) דלינו מחוייב (פ"א) לכבד אביו רשע אל"כ עשה
תשובה (פ"א) ומדכי"ס כי"ד ובהנפות מייסורי פ"א דהלכות ממרים):

ד [ו] י"י היו אביו ואמו רשעים גמורים ועוברי עבירה אפי' נגמר דינם להריגה ויוצאים ליהרג אסור לו להכותם ולקללם [ז] ואם הכה אותם או קללם פטור ואם עשו תשובה ה"ו (כ) חייב ונהרג עליהם (א) ג אע"פ שיוצאים ליהרג: ה' עבר אביו או אמו עבירה שלוקים עליה והיה הבן שליח לדיינים לא יכה אותם וכן אם נתחייבו נידוי לא יהא שליח לנרותם ולא ידרוף ולא יכה אותם בשליחות בית דין [ח] אע"פ שראויים לכך ולא עשו תשובה:

יג א"ר יצחק בר שילא
א"ר מחנה אמר רב חסדא יהאב שמחל על כבודו כבודו מחול הרב
שמחל על כבודו אין כבודו מחול ורב יוסף אמר 'אפי' הרב שמחל על
כבודו כבודו מחול שנאמר 'וי' הולך לפניו יומם אמר רבא הכי השתא
התם הקדוש ב"ה עלמא דיליה הוא ותורה דיליה היא מחיל ליה ליקרין
הבא תורה דיליה היא הדר אמר רבא *אין
תורה דיליה היא דכתיב 'ובתורתו יהנה
יומם ולילה

סג"ל תורס דיליס סג"ל - בתמיה הכבוד חלוי בתורה ואינו יכול למחול
על כבוד התורה שהיא על הקב"ה: ובסורפו יסג"ל - כי אם בתורה
ה' משל ובתורתו יהנה בתמיהה היא נקראת תורת השם ומשגלמה
וגרסה היא נקראת תורסו:

יד וכה שאמר האב
שבחל על כבודו כבודו מחול מחול מדיני אדם אבל בדיני שמים חייב:

יט תקבר שאלת ממני אודיעך דעתי כהא דק"ל האב שמחל על
כבודו כבודו מחול אם נפטר הבן ממלות כבד
את אביך ואת אמך לגמרי ואם מכבד אוחו הוי כמכבד איניש
דעלמא או לא:
תשובה נפטר הבן מן העונש אם לא כבד אבל אכפי מאס
איכא

יז ואע"פ שאמרו כפ"ק דקדושין ²¹ הרב שמחל על
כבודו כבודו מחול דתורה דיליה היא דכתיב ²² ובתורתו יהנה
יומם ולילה, היינו מידי דלית ביה בזיון, אלא שבאותן דברים
שחייב אדם לנהוג בו כבוד מחמת תורתו כגון לעמוד מפניו
וכיוצא בזה בהנהו יכול למחול, אבל על בזיונו אינו יכול למחול,
אדרבה אסור לו למחול שהתורה מתבזית בכך. ודמי למאי
דאמרינן התם האב שמחל על כבודו כבודו מחול דליכא
למימר שיהא האב יכול למחול לכן לומר לו דברי תרופין
וגדופין

¹⁷ הרב הונא קרע שירא

באנפי רבה בריה אמר איזול איחוי אי רתח
 אי לא רתח ודלמא רתח *וקעבר *אלפני
 עור לא התן מבשול *דמחיל ליה ליקריה
 *והא קעבר משום *בל תשחית דעבר ליה
 בפומבייני ודילמא משום הכי לא רתח דעבר
 ליה בשעת ריתודה :

¹⁸ יג כתב צמ' אמרי נועם פ' קדושים והציאו הרב מהר"ר אהרן לפפא
 צחיצורו כ"י דדוקא כנודו מחול אצל און מוראו מחול. והרב
 משכנות יעקב דף קע"א ע"ג דהם דצדיו והסכים דגם המורא יכול
 למחול. כך מלאמי כתוב בצרכויותי. ואין ס' משכנות יעקב כעת אלפי
 וכן נראה מתשובת הרי"צ סו' ר"ך והציאה מרן זכ"ע סוף הל'
 תלמוד תורה והרב כ"הב סו' דע"ד וסוף סו' של"ד ומע"ש לפחת
 המים הציאו כ"הב צסימן זה אות ע' שלא כתבו אלא דלון ציונו
 מחול ודוק מינה הא מוראו מחול. אצל ע"ש הכ"הב אות ע"א אינו
 מכונן. וכן יש להציא ראייה מהא דלמדין פ"ק דקדושין דף ל"ג ד
 הונא קרע שירא צאפי דבה צדיה אמר איזול איחוי אי רתח או לא
 דתח ודילמא דתחוקעבר אלפני עיור דמחיל ליה ליקריה ופרש"י ודילמא
 דתח ודילמא לאצוה מידי דתחיה עכ"ל ופשיטא דאי אמר מידי לאצוה
 צדתייה עבר על מורא אז דמורא הוא לא סותר את דצדיו וכ"ש לדבר
 כנגדו זה בכלל מורא הוא ועל זה משני הס"ם דמחיל ליקריה משמע
 דאף כי לימא מידי דקעבר על מורא אז כזר אצו סל"ה כואת ומוראו
 מחול. וכן משמע מע"ש צמ' החיובך סוף סו' דו"צ וז"ל ועובר עליה
 והקל צידתהם ציטל עשה אלא א"כ מדעת האצו וצמחלתו שהאצו שמחל
 וכו' עכ"ל ונראה דאף אם הקל צמורא מחול צמחלתו כאלמור. ומיהו
 יש לעורר דלפי מ"ש צממוך משס' ס' החסידים דאף דכדורו מחול
 צדיני אדם אצל צדיני שמים חייב א"כ מאי משני הס"ם דמחל ליקריה
 הכי אכתי איכא עונש שמים וז"ל דלפני עיור ליכא כי אם כשמתחייב
 צדיני אדם אז צסוג זה איכא לפני אצל כשאינו מתחייב דק צסוג דיני
 שמי' לא שייך לפני. א"כ דיש לחלק היכא דמחל מקמי דקעבר ועוד
 דהוא נותן אצבע כדי שיעצור על כבוד אצ להיכא דהוא צשטע ונפש
 עבר על כבוד שחייב ואח"כ מחל אצו דצכ"הב דרב הונא אף צדיני
 שמים פטור.

¹⁹ דאיבעיא להו בן מהו שיקו דם לאביו רב

מתנא אמר *ואהבת לרעך כמוך רב דימי
 בר דינגא אמר מכה אדם ומכה בהמה מה
 מכה בהמה לרפואה פסור אף מכה אדם
 לרפואה פסור (א"ר) *לא שביק לבריה למישקל
 ליה סילוא מר בריה דרבינא לא שביק לבריה
 למיפתח ליה *כוותא דילמא תביל ודוה ליה
 שגגת איסור אי הכי אחר נמי אור שיגגת
 לאו בנו שגגת חנק

²⁰ איבעיא להו בן מהו שיקו דם לאביו ואסיקנא רב פפא לא

שביק ליה לבריה למישקל סלוא מר בריה דרבינא לא שביק לבריה למיפתח כוותא מ"ם דילמא
 תביל והוה ליה שגגת איסור

על הא דלמדין שהבן מיט רשמי ניטול קון או לפסוח טעה לאביו הקשה
 הרמב"ן ז"ל אם קן לא יעסק ברפואות כלל דילמא טפי והוה ליה שגגת סייף ותיזך דלפטר למר דלע"ז דמכה אדם לרפואה פסור ומטה
 דואהבת לרעך כמוך הוא אמי' הכי
 כיון דלכא אחזני לא שבקינן לבריה
 למעבר הכי דילמא תביל ביה ספי
 ממה שהא בדרך הרפואה :

²¹ הן המקוין דם לאביו או שהיה רופא וחתך לו בשר או

אבר פטור. אע"פ שהוא פסוד לכתחילה לא יעשה או
 להוציא סלון [ג] מבשר אביו או אמו לא יוציא שמה
 יעשה חבורה. במה דברים אמורים כשיש שם אחר
 לעשות. אבל אם אין שם מי שיעשה אלא הוא והרי הן
 מצמערין הרי זה מקוין וחותך כפי מה שירשהו לעשות :

²² ג' היה קוץ תחוב לאביו לא יוציאנו שמא יבא לעשות בו חבורה * וכן אם הוא מקיז דם או רופא לא יקז דם לאביו ולא יחתוך לו אבר אף על פי שמכוין לרפואה :
 הגה[ה] יב"ח בש"ס שם אחר לפנות אבל אם אין שם אחר לפנות והוא מפענך הרי הוא מהיר ומתהלך כפי מה שירצוהו לפשוטו (גם זה בתור ורמב"ם ס"ח חה' חמרים):

²³ [ג] ונראה לענ"ד, דזה שחייבה התורה

במכה אביו ואמו או בחצירו, היינו דוקא בלא רשות, אבל אם אביו ואמו או חצירו אומרים לו שיש או שיקללם, אינו עובר בלאו הזה ואינו חייב מלקות ולא מיטה, עיין בבא קמא פרק החובל ז"ג ע"א ור"מ פ"ה מחובל ומוזק הי"א, לענין ממון אם נותן לו

רשות, עי"ש, ולענין חיוב מלקות או מיטה נראה לענ"ד פשוט דאינו עובר ואינו חייב. וכן נראה מלשון הר"מ פכ"ז מסנהדרין ה"ו, שכתב, אע"פ שיש לו לדיין או לנשיא למחול על כבודו אינו יכול למחול על קללתו, וכן שאר העם אע"פ שמחל המקולל מלקין את המקלל שכבר חטא ונתחייב, עכ"ל, ועי"ש בכסף משנה. משמע דוקא אם כבר קילל כיון שכבר עבר עבירה לשמים אין המחילה מועלת, אבל כשנותן רשות מתחילה לקלל אין כאן עבירה כלל, וכן כאן גבי מכה, ושם יש קצת עבירה דמוציא שם שמים לבטלה, ויבואר לקמן אי"ה פרשת קדושים [מנחה רל"א אות ד'], אבל גבי מכה אין כאן עבירה כלל, לא בחצירו ולא באב ואם. ומה דמבואר כאן בש"ס דאיבעיא לענין להקח דם, היינו שלא מרצון אביו, ומ"מ מסקינן דפטור, כיון דהיא לרפואה, וכן הנהו אמוראי דלא שבקו לבניהם לטול להם קוץ, היינו דלמא יעשו חבלה שלא לנזק בשוגג שלא מרצון אביו, אבל אם אביו מוחל ומנחה להכותו נראה דאינו חייב כלל, וכן בחצירו, ואינו עובר כלל, ואע"פ שלא מצאתי זה מפורש מ"מ הסביר נותנת כן, קן נראה לענ"ד ברור.

²⁴ וכן אמרי

האב שמחל על כבודו כבודו מחול הני מילי כבודו אבל הכאתו וקללתו לא.